

**Jiří
Žáček**

Převtělování

FOTOGRAFIE
Jiří Macht

VÝBOR
Z BÁSNICKÝCH
PŘEKLADŮ

UKÁZKA Z KNIHY

ŠULC
ŠVARC

Guillaume Apollinaire

Alkohol

Ocúny

Podzimní louka je překrásná Samý květ
Krávy je spásají
A polykají jed
Ocún tam rozkvétá Má zbarvení tvých očí
Má barvu očí tvých z nichž se mi hlava točí
Je jako víčka tvá Jak podzim modravý
Oči tvé které mě pomalu otráví

Školáci v kabátcích se hrnou do polí
A harmonika hrá a děti hlaholí
Trhají ocúny jež jsou jak pokolení
Matek dcer a všech žen a jejichž okvěti
Má barvu víček tvých Kvítků jež vichr plení

Pastevec brouká si Písnička odletí
Zatímco krávy se loudají domů zpět
Z té velké podzimní louky kde kvete jed

Jacques Prévert

Jako zázrakem

Píseň šneků jdoucích na pohřeb

Mrtvému lupenu jdou na pohřeb
dva kamarádi šneci
a mají černé ulity
a růžky rouškou zakryty
krásného podzimního večera
jdou do temnoty do šera
Ale když dojdou tam kam jdou
je dávno jaro božíčku
a mrtvé lupeny
už zase vstaly z mrtvých
a oba šneci jsou
ech tuze zklamaní
Ještě že slunce
slunce na ně volá
Račte dál prosím
posad'te se
račte si vypít pohár piva
máte-li žízeň
a vyrazte si třeba na výlet
Autobus do Paříže
odjíždí večer v pět
Spatříte krásy domoviny
Smutek však odložte
radím vám
vždyť černé bělmo oku sotva svědčí
a hyzdí krásu i tu šnečí

Příběhy s hroby s rakvemi
jsou příliš smutné
věřte mi
Oblečte si zas barvy života –
A všecka zvířata
a všechny květiny a stromy
všichni se dají do zpěvu
a halekají z plných plic
nádherné písně
letošního léta
A všichni pijí z radosti
všichni si chtějí připít se šneky
na dnešní krásný večer
ať trvá navěky
A oba šneci
vracejí se domů
velice dojatí
a přešťastní
a protože se trošku opili
šněrují cestu křížemkráž
Ale tam nahoře
nad nimi luna drží stráž.

Picassova procházka

Na pěkném kulatém talíři
ze skutečného porcelánu
leží jablko
a před ním
se malíř skutečnosti
marně snaží namalovat
skutečné jablko
jenomže
jablko si nedá poroučet
má vlastní názor
chce ho říci
a zná pár triků jako kouzelníci
a jablko
se otáčí a krouží
poťouchle víří po talíři
zlehýnka bez hnutí
a jako baron Dvořák převlečený za plynový hořák
protože ho k dovršení smůly
chtěli portrétovat proti jeho vůli
jablko na doby mění své podoby
a
malíř skutečnosti
skutečně už tuší
že jablko je proti němu celou duší
a
jako chudák
jako nejnuznější žebrák
vydaný náhle napospas
dobročinnému spolku dobrotivých občanů
nechvalně proslulému spolku
nemilosrdnému ve svém milosrdenství
nešťastný malíř skutečnosti
má náhle pocit že je obětí
strašlivé hordy myšlenek a nápadů

A jablko mu připomíná jabloň z ráje
s jablky poznání jež vyhání
Evu a Adama a jeho ohryzek
jablka Hesperidek
i konsekvence Paridova soudu
prvotní hřích
i prvobytné umění
Viléma Tella s kuší
Izáka Newtona s boulí na hlavě
tisíckrát vyznamenaného na Výstavě Všesvětové Gravitace
A malíři jde z toho hlava kolem jako by se opil alkoholem
nechá být jablko
a usne
už je v limbu
Právě v tu chvíli Picasso
který jde okolo a s jiskrou ve zraku
jde od zázraku k zázraku
uvidí talíř jablko a malíře jenž spí
Malovat jablko ach jaký nápad
říká si Picasso
sní jablko
a jablko mu řekne Díky
A Picasso se usměje
rozbije talíř a jde pryč
A malíř náhle vytržený ze sna
jako zub z dásně
sám před svým obrazem si říká Dost
a mezi střepy nachází
děsivá jadýrka z nichž klíčí skutečnost.

Píseň sklenáře

Jak je to krásné
dívat se uvidět
skrz písek skrze sklo
celý svět
Vždyť sami vidíte
jak je to krásné
uvidět drvoštěpa
který v dáli v lese
kácí strom
na prkna pro truhláře
který z nich
vyrobí postel
pro malou květinářku
která si bude zítra brát
lampáře který ji má rád
a který každý večer rozsvěcuje světla
aby švec dobře viděl
když opravuje boty čističe bot
který cítí perka brusiče
který brousí nůžky holiče
který stříhá vlasy prodavače ptáků
který dbá aby bylo všude dost
ptáků pro radost.

Balada o lidech a fracích

Jaanus s Maanusem se nikdy nepotkával;
nebyl v tom však žádný záměr ani plán;
prostě nechodili tam, kde bývá nával.
Jenom blázen chodí tam, kam není zván.

Jaanus nevěděl, co Vivi vyváděla,
netušil, že Maanus prudkou vášní vzplál
k víle Káje, dívce výstavního těla.
Ale my to víme. Hle, co bylo dál:

Zimní večer, štědrý na závěje sněhu
– zrovna když se Jaanus klohnul s večerí –
vnesl trochu oživení do příběhu:
někdo zazvonil a bušil do dveří.

Před domem se klátil Maanus, širák v týle,
pěkně pod parou a celý nakřivo.
„Je to vážně Maanus? Nešálí mě brýle?
Doufám, že mě nejde pozvat na pivo!“

Jaanus hleděl dolů oknem. Co když Vivi...
Maanus mi jde oznámit, že umřela...
Mírně zkroutěn představou té perspektivy
otevřel. Leč Maanus spustil zvesela:

„Hele, ty máš frak – a já se zítra žením,“
ozvalo se z šampaňského oblaku,
“Vid', že mi ho půjčíš? Však víš, s dovolením –
nebylo by marné přijít ve fraku...”

„Žádostivým –“ pravil Jaanus – „bývá přáno.“
Manus manum lavat, pomyslel si pak.
„Večer někdy bývá moudřejší než ráno.“
A pak šel a vyndal z almary svůj frak.

Dal ho Maanusovi: „Býval mého otce...
Můžeš si ho nechat Nos ho ve zdraví!“
A pak zavřel dveře, posadil se k vodce,
připil sobě a všem, kdo jsou laskaví.

Ráno doručila pošta oznámení,
že mu přišel balík rovnou z Paříže.
Posílá ho bratr. „Zřejmě si mě cení.“
Hlavně když s tím nejsou žádné potíže.

„Copak se to dneska děje za zázraky!“
Jaanus užasl, když balík otevřel.
„Ach ten zlatý bratr! Posílá mi fraky!
Jeden celý černý, druhý čistá bě!“

Aby příběh získal naučení, zkrátka
osmyslil se, nelze skončit jinak než:
To, co dáváš, je jen nepatrná splátka
za všechno, co od života dostaneš.

JUHAN VIIDING

Ľubomír Feldek

Poznámky na epos

Vyletíš komínem

Děvčátko usmívá se – tajemnými chodbičkami
hlas z telefonu začal bloudit v něm.

„Kdo volal?“ „On se nepředstavil, mami.“

„A co chtěl?“ „Vyletím prý komínem!“

Za pohádkami se už dávno nikdo neplahočí
po horách jako buditelé v předminulém století.
Pohádka sama jako smrt až do bytu ti vkročí,
tvé číslo vytočí a nečekaně přiletí.

Matka je mrtvá strachy, ale dítě usmívá se,
když v duchu dělá přesně to, čím hrozil neznámý.
Vyletí komínem a s veselými bosorkami v celé kráse
létá si na koštěti pod žlutými hvězdami.

Pocta Ronsardovi aneb Milování v pokročilém věku

Až budeš stařenka, já – pokud budu živý –
s pomocí berliček zaujmu polohu,
z kloubů mých ozve se hned skřípot náruživý,
stařecký ischias hrdinně přemohu.

Zabrnkám impromptu na motiv Ronsardova
sonetu o lásce k Heleně, který je
tak pyšně rouhavý – autor v něm zas a znova
tvrdí, že lásku tím sonetem přežije.

Já zas vím: dávno už ňas odnese můj nový
sonet, jež hrdě nazvu Pocta Ronsardovi,
až děti z okolí poběží ulicí,

„Co to hřmí?“ zakřičí nám oknem do pelechu –
„Ech, jak to vypadá, dnes na vlnitém plechu
haraší kostmi ti dva staří kostlivci!“